PS5 Pääluku yksilöllisyys rakentuu vuorovaikutuksessa -tiivistelmä (Oivallus 5)

Kpl 17

Aggressiivisuus

- **Aggressiivisuus** tarkoittaa tahallista vahingoittavaa käyttäytymistä tai sillä uhkaamista.
    - Vahingoittava käyttäytyminen voi olla fyysistä, kuten lyömistä ja tönimistä, tai sanallista, kuten nolaamista tai loukkaamista.
- Aggressiivinen käyttäytyminen ei välttämättä ole välitöntä vahingoittamista, vaan se voi saada epäsuoria muotoja, joita ovat esimerkiksi ryhmästä ulos sulkeminen tai valheellisten, mustamaalaavien syytösten levittäminen.
- Turhautuminen ei kuitenkaan aina johda aggressiiviseen käyttäytymiseen, ja toisaalta esimerkiksi välineellinen väkivalta ei aiheudu frustraatiosta.

Aggressiivisuuden selityksiä

- keino saavuttaa jotain (välineellinen aggressiivisuus)
- turhautumisen seuraus (frustraatio-aggressio hypoteesi)
    - Sen mukaan aggressiivisuuden syynä on turhautuminen eli frustraatio.
    - Turhautuminen ei kuitenkaan aina johda aggressiiviseen käyttäytymiseen, ja toisaalta esimerkiksi välineellinen väkivalta ei aiheudu frustraatiosta.
- ehdollistuminen ja mallioppiminen
- status ryhmässä
- ryhmäsamastuminen

Kpl 18

Altruismi

- **Altruismi** tarkoittaa toisia hyödyttävää toimintaa, joka on pyyteetöntä.
- Tekijä ei siis odota vastapalvelusta tai muita kiitollisuuden osoituksia.

Selityksiä altruismille

- **Epämukavuuden helpottamismallin** mukaan muita autetaan, koska auttamalla halutaan lieventää omaa ahdistusta.
- Empatiateorian mukaan muita autetaan, koska auttamalla halutaan lieventää toisten kokemaa kärsimystä.

Tilannetekijät vaikuttavat auttamiseen

- Auttamisen ja avun saamisen todennäköisyys pienenee, kun ihmisiä on paljon paikalla. Tätä kutsutaan **ohikulkijavaikutukseksi**.
- Ohikulkijavaikutusta on selitetty
    - vastuun hajaantumisella
    - joukkoharhalla
    - arviointiarkuudella.

Empatiaan virittyneet ihmisaivot

- Peilisolut ovat olennaisessa osassa tiedostamattomassa sosiaalisessa tiedonkäsittelyssä.
- Peilisolut ovat empatian ja tunteiden tarttumisen taustalla.
- Ihmiset arvioivat muiden ihmisten mielen sisältöjä myös tietoisesti.
- Siitä, että kykenee erottamaan toisen itsestä erillisenä toimijana, jolla on omat tavoitteensa ja näkökulmansa, käytetään nimitystä **mielen teoria.**

Kpl 19

Asenne

- Asenteella tarkoitetaan ihmisen kielteistä tai myönteistä suhtautumista johonkin kohteeseen.
- Asenteet voivat olla tiedostettuja eli eksplisiittisiä tai tiedostamattomia eli implisiittisiä.

Järkeillyn toiminnan lähestymistapa

- Järkeillyn toiminnan lähestymistapa korostaa ihmisen omien käsitysten merkitystä sille, näkyykö asenne käyttäytymisessä.
- Mitkä tekijät vaikuttavat asenteen muuttumiseen?

Kognitiivinen dissonanssi

- **Kognitiivinen dissonanssi** tarkoittaa ristiriitaa sen välillä, mitä ihminen jostain asiasta tietää ja miten hän sen suhteen toimii.
    - Esim. Miten perustelisit hankintasi jälkikäteen, jos olisit ostanut kalliin vaatteen, jota et oikeasti tarvitse.
    - Esim. Tiedät tupakoinnin olevan haitallista, mutta jatkat polttamista

Kysely psykologian tiedonkeruutapana

- Kyselyissä käytetään usein **Likert-asteikkoa** tai **semanttista erottelua.**
- Jotta kyselystä voitaisiin tehdä koko perusjoukkoa koskevia yleistyksiä
- perusjoukko on määriteltävä tarkasti

- otos on valittava niin, että se on edustava.
- Edustava otos on riittävän suuri, satunnaistettu ja tasapainossa taustatekijöiden suhteen.

Kyselyn vahvuuksia

- Kyselyllä voidaan kerätä suuria määriä aineistoa ihmisten näkemyksistä ja tehdä niistä perusjoukkoa koskevia yleistyksiä.
- Tutkija voi kysymysten valinnalla rajata aineistoa kiinnostuksen kohteena oleviin asioihin.
- Kyselyaineistoa on mahdollista analysoida tilastollisten menetelmien avulla. Aineistosta on mahdollista löytää esimerkiksi muuttujien välistä yhteisvaihtelua eli korrelaatiota.